

Adalékok a központhadtáp pártszervezeteinek történetéhez

Forgács András ezredes

A nemzetközi munkásmozgalom egyik fontos történelmi tapasztalata, hogy a kommunista- és munkáspártoknak – a hatalom megragadása után – nagy figyelmet kell fordítaniuk az újtípusú, szocialista hadsereg megteremtésére.

Pártunk a felszabadulást követően a mozgalom tapasztalatainak és a marxizmus-leninizmus tanításainak megfelelően – az első pillanattól – nagy figyelmet fordított a szocialista hadsereg megteremtésére. Természetesnek mondható, hogy e folyamat a fordulat éve után lényegesen felgyorsult, s rövid időn belül az új vonásokkal rendelkező magyar néphadsereg, a történelmi szükségletnek megfelelően kialakult. Bármilyen fogyatékoságok is tárthatók fel e hadsereg kialakításának és fejlődésének folyamatában, pártunk és munkásosztályunk történelmi érdeme, hogy a magyar történelemben immár második ízben létrehozta hazánk szocialista fejlődésének megbízható védelmezőjét, a munkásosztály és a nép igaz ügye, azaz a szocialista építés mellett elkötelezett újtípusú hadsereget.

Feladatomban lenne, hogy az MN fejlődéséhez kapcsolódva tekintsem át a központhadtáp pártszervezeteinek, pártpolitikai szerveinek alakulását és összefoglalóan méltassam tevékenységük alapvető jelentőségét. Előrebocsátom, hogy erre nem vállalkozom. Nem azért, mert e rövid terjedelem ezt lehetetlenné teszi, – hiszen kellő ismeretanyag birtokában a terjedelem nem zárja ki e feladat végrehajtását – hanem azért, mert jelenlegi körülményeink; kutatásaink mai eredményei, ismereteink szűkös volta miatt nem reális e célkitűzésre törekedni. Mindössze azt kísérlem meg, hogy a jelenleg összegyűjtött adatok és anyagok, a rendelkezésre álló forrásmunkák és szakirodalom alapján valamiféle periodizációt vázoljak fel a további kutatások, konkrét elemzések elősegítése érdekében, majd pedig ahol lehetséges az időszak alapvető tartalmi kérdéscire vonatkozóan is utalásokat tegyek.

Amennyiben történelmi periodizációra törekszünk, úgy kétségtelen, hogy a *Magyar Demokratikus Hadsereg* létrehozását *általában* az 1944. december 21-én – Debrecenben – összeült „Magyarország Ideiglenes Nemzetgyűlése” indította; *konkrétan* és főleg szervezeti, szervezési vonatkozásban viszont az 1945. január 20-án – Moszkvában – aláírt fegyverszüneti egyezménytől vette kezdetét.

A Magyar Demokratikus Hadsereg szervezetében szolgálatunk elődjének a HM 20221/Elnökség 1945. rendelete alapján megszervezett – a HM Katonai Főnök alárendeltségében tartozó „Hadfelszerelési Csoport” tekinthető.

A koalíciós időszak minden következményén túl, a pártszervezési munka; az állomány szemléletének formálása; összességében a demokratikus átalakulás a Hadfelszerelési Csoport állománya és alárendeltjei körében különösen nehéz harcot jelentett. E területen – legalább is eddigi kutatásaink szerint – nevelő tisztek, akik elsődleges motorjai voltak általában az átalakulásnak, nem működtek. A rendelkezésünkre álló dokumentumok alapján a Hadfelszerelési Csoport állománya meg nem ítéhető ellenállást tanúsított a hadsereg átalakítását illetően.

Kétségtelen, hogy ennek egyik legalapvetőbb oka a hadtápszervek kedvezőtlen állomány összetétele. Ennek következtében nagyon lassú a pártszervezetek kiépítése, a pártszervezési munka is. A KP törekvéseinek megvalósítása ebben az időszakban döntően az egyes párttagok nagyon is áldozatos tevékenységének eredményeként történt (vagy nem történt). A hadtápszervekben dolgozó párttagok voltak képviselői, előharcosai mindannak, ami a központhadtápban a demokratikus átalakulást biztosította.

Vitathatatlan, hogy e tevékenységhez nagy segítséget jelentett a csapatoknál működő nevelőtisztek munkája, elért eredményeik minden apró és lényeges kihatása. E hatás azonban mindenképpen kívülről és főleg alulról – a csapatoktól – érezte hatását és erejét, s ugyanakkor következményét csökkentette, hogy nagyon gyakran nem támasztotta alá a HM felelős vezetésének állásfoglalása, törekvése, sőt az esetek többségében éppen azzal ellentétesen jelentkezett.

Felbecsülhetetlen az a segítség is, amit a helyi polgári pártszervezetektől kaptunk. Számatalan szép példája volt annak, hogy a helyi pártvezetők, pártszervezetek léptek fel a személyi állomány, lehetséges színvonalon történő ellátása érdekében. Ezek is erősítették a hadtáp szervekben dolgozó párttagok munkáját. E hatás is azonban külső és helyi vonatkozású s nem eredményezhette a hadtáp szerveinek általános átalakítását, fejlődését.

Az általános társadalmi háttérrel mindezek kiváltották és alátámasztották azt a tömegmagatartást és tömegkövetelést, mely az állomány ellátását alapvetően biztosította. Mindez azonban a felsőbb vezetés – de általában a hadtáppvezetők – ellenére történt, ezért csak nagyon is eltérő, helyileg különböző színvonalú ellátást eredményezhetett és sok területen és sok vonatkozásban nem tudta biztosítani a hadsereg lehetőségeinek megfelelő ellátási színvonalat.

1948 végétől – az V. Katonai Konferenciát követően – a központhadtáp területén is – az új helyzet szükségzerűségéből adódóan – a pártszervezetek szervezeti kiépítésének intenzív időszaka kezdődött, s egyre szélesebb körű tevékenység bontakozott ki a Katonai Konferencia határozatainak végrehajtása érdekében.

A konferencia határozatai alapján kibontakozó munka egyre kedvezőbben érezte hatását a központhadtáp fejlesztésében is. A kedvező tömegbázis; az egyre erősödő pártszervezetek munkája következtében tartalmilag is lényeges fejlődés következett be, mely a központhadtáp minden szervezetében, az élet minden vonatkozásában szembetűnően érezhetővé vált. A nép fiaiból – különösen a párttagok köréből – beáramló új tisztek egyrészt lényeges támogatást kaptak beilleszkedésükhöz és munkájukhoz, másrészt tevékenységük tartalmasabbá és mindinkább intenzívebbé tette az előrehaladást, a fejlődést. Együttes, összehangolt és áldozatos munkájuk biztos alapját képezte a felső vezetés hadseregformáló törekvésének, a Magyar Néphadsereg szocialista hadsereggé formálásának.

E dinamikus és sokoldalú fejlődési folyamat eredményét és minőségi fordulatát dokumentálja az 1949 augusztus 1-től létrehozott „Honvéd Hadtápfőnökség”, majd ezt követően 1949. október 1-től a csapatok egységes hadtápvezetésének kialakítása, s a hadtáp pártpolitikai szervek ennek megfelelő kiépítése. Ettől az időponttól mondhatjuk, hogy a Magyar Néphadsereg szocialista átalakulásának folyamatában kialakult a szervezetében egységes; jellegében és tartalmában szocialista hadtápszolgálat is. Pártszervezeteink és párttagjaink céltudatos tevékenységünk történelmi jelentőségű követelménye e nagyszerű eredmény.

E bekövetkezett változások – viszonylag rövid idő alatt – minőségileg teljesen új helyzetet eredményeztek, az előző időszakhoz viszonyítva gyökeresen eltérő bázisát teremtették meg a hadsereg, illetve reánk vonatkozóan a központ-hadtáp fejlődésének.

A felső hadtápvezetés és a központhadtáp állományának tagjai között a mindennapi életben megvalósuló, a napi élet minden mozzanatát átszövő politikai egység; az együttes felelőség és a feladatteljesítésben mutatkozó összefogás; az intenzív politikai légkör és nevelőmunka a tömegaktivitás általánossá válását eredményezte.

1949-től az MN egészében – így a központhadtáp szerveinél is – a párt- és politikai irányítás, szervezet egységes rendjére tértünk át. Az új szervezet gyors kiépülését, a pártszervezetek rohamos megerősítését több tényező együttes hatása eredményezte. Alapvető természetesen az országos és hadsereg viszonylatban bekövetkezett gyökeres átalakulás. Ennek részeként a központhadtáp szerveihez is tömegesen kerültek a szovjet hadsereg oldalán harcoló, vagy a partizán és az illegális harcban résztvevő, a munkásmozgalom politikai küzdelmeiben megedzett vezetők. A fiatal hadtáptisztek jelentős része pártunknak tagja. A vezetés minden szintjén, minden hadtápszervezethez kinevezésre kerülnek a politikai tisztek. A bevonult önkéntesek és sorozott állomány körében is igen tekintélyes számban találhatók párttagok.

Az új katonai vezetés nagyfokú érdeklődést tanúsított a szovjet hadsereg felhalmozódott tapasztalatai iránt és nagyfokú készséggel igényelte a szovjet tanácsadó elvtársak őszinte, önzetlen, konkrét gyakorlati segítségét.

Mindezek következményeként az MN építése terén nagyon komoly eredmények születtek, amely elválaszthatatlan a pártszervezetek és párttagok ezidőben tanúsított aktivitásától és tömegkapcsolatának szilárdságától.

A személyi kultusz okozta következmények – természetesen – az MN-ben (így a központhadtáp szerveiben is) jelentkeztek. Az egyre gyakoribbá váló politikai irányváltások – mind a vezetők (katonai és politikai vezetők), mind az állomány tagjainak elbizonytalanodását eredményezték. A tömegaktivitás lényegesen visszaesett. A vezetésben – a pártszervezetek, párttagok politikai vezetésében is – a mozgalmi jelleg lényeges csökkentése, a parancsolgatás, az intézkedések váltak általánossá. Az emberek meggyőződése, tudatának formálása helyett az utasítgatás érvényesült. A katonai szervekben működő pártszervezetek egyre kevésbé tudták betölteni politikai nevelő, szervező funkcióikat. Az egyszemélyi vezetés önkényes, eltúlzó értelmezése, a politika elsőbbségének téves értelmezése, a pártszervezetek szerepének csökkenéséhez, tevékenységük korlátozásához, a párt iránti bizalom meggyengüléséhez vezettek. A politikai munkában, a pártéletben nem kívánatos – formalista – vonások, formák és módszerek honosodtak meg.

Mindezek ellenére azt mondhatjuk, hogy az MN-ben – benne a központ-hadtáp szerveiben is – a párttagok és pártszervezetek áldozatos (gyakran háládatlan) kiállása és munkája következtében az állomány tagjait mozgósítani tudták alapvető funkcióik, feladataik teljesítésére; politikai nevelőmunkájuk jelentős hatást gyakorolt az állomány körében; összességében az állomány szemlélete helyes irányban alakult, marxista-leninista meggyőződése, osztály szemlélete mélyült. Ennek tulajdonítható, hogy a pártszervezetekben, a párttagok körében az ellenforradalmi eszmei hatások kevésbé tudtak tért nyerni, következményei azonban éppen az előbbieket következtében vitathatatlanul érződtek.

Az 1956-os ellenforradalom hatásai más vonatkozásban is kedvezőtlen helyzetben érintették a központhadtáp pártpolitikai szerveit. Az általános kedvezőtlen körülményeken túl ugyanis a központhadtáp szerveinél olyan helyzet állt elő, hogy 1956 szeptemberében – határozat alapján – a Hadtápfőnökség politikai osztályának funkcióit a HM Közvetlenek politikai osztálya vette át és a központhadtáp szerveinek egészére kiterjedő hatáskörrel Hadtápfőnökségi PB létrehozására kaptak feladatot. Az átszervezés végrehajtása a szeptemberi-októberi napokban ugyan megkezdődött, de a végrehajtásra nem került sor (még a PB megalakítására sem). Természetes, hogy ez mindenképpen kedvezőtlenül hatott a párttagok szervezettségére, tevékenységére ezen kritikus időszakban.

Az MSZMP az ellenforradalom szétverése után nagy gondot fordított arra, hogy a pártszervezetek a társadalmi élet minden területén – beleértve természetesen a hadsereget is – ténylegesen betöltsék vezető szerepüket, mivel súlyos áron szerzett tapasztalatuk, hogy *a párt vezetőszeropének érvényesülése, a pártélet lenini normáinak betartása elengedhetetlen*. E tapasztalatok alapján következetesen munkálkodtunk azon, hogy a hadseregen belüli pártélet egészséges fejlődését biztosítsuk. Az eltelt időszak igazolta pártunk politikájának és az általunk kifejtett erőfeszítések helyességét.

Az 1956-os ellenforradalom után – konkrétan 1956. november 4-től – a Magyar Néphadsereg egyéb szerveihez hasonlóan – a központhadtáp szerveiben is megkezdődött a pártszervezetek újjászervezése. Az eseményeket hűen figyelemmel kísérve arról kell elsősorban emlékeznünk, hogy az egyes párttagok minden megbízás nélkül kezdtek dolgozni, fogtak hozzá a párttagok szervezéséhez, a pártszervezetek létrehozásához. Vidéki helyőrségekben működő szerveink a helyi (területi) pártszervekkel egységbe, hozták létre szervezeteinket. Felülről – az Ideiglenes Intéző Bizottságok által – szervezetten főleg a helyi, a közvetlen kapcsolatban levő szerveknél, majd pedig a későbbi időszakban az úgynevezett „nehezebb helyeken” indult a pártszervező munka. E feladatot egyrészt (elsősorban a belső szerveket érintő) a HM-ben működő; *másrészt* a HF-ség közvetlen szerveket összefogó Ideiglenes Intéző Bizottságok végezték. A pártszervezetek kiépítésében mindenhol nagy szerepet vállaltak és jelentős munkát végeztek a függetlenített pártpolitikai munkások. Ellenforradalom alatti mellőzött helyzetükből kilépve motorjaivá váltak a pártszervezetek kiépítésének, a pártmunka szervezésének. A munka első pillanatától szakítani tudtak munkájuk előző negatívumaival, s egyre szélesebb tömegkapcsolatot teremtve, ismételtén a politikai-mozgalmi tevékenység aktív, elismert szervezőivé váltak.

Az újjászervezés folyamatában többirányú feladatok végrehajtása hárult pártaktivistáinkra, majd az egyre megerősödő pártszervezeteinkre. Nagy következetességgel folyt a pártszervezetek újjászervezése, melynek részeként nagy felelősséggel meg kellett ítélni néhány személy tevékenységét is. A megalakulás

pillanatában döntő feladat volt minden pártszervezetünkben az állomány tudatának, szemléletének formálása. Harcot kellett vívni – mind a személyi kultusz időszakában keletkezett, mind az ellenforradalom okozta – szemléleti torzulások ellen; az ellenforradalom marxista-leninista értékelése, a kivezető utak és célok propagálása érdekében; a párt- és konkrétan a pártszervezetek tevékenységének helyes megítéléséért, úgy általános, mint néphadseregi vonatkozásban. Bár ezek összhangban vannak az országos és néphadseregi általános feladatokkal, kiemelésük a központhadtáp pártszervezeteinek dokumentumaiból mégis elengedhetetlen.

A történelmi távlatokból is jóeső érzés megállapítani, hogy pártszervezeteink mind a pártszervezetek újjászervezését, mind az egyes személyi ügyek elbírálását, mind a tudat-szemlélet formálását – helyes elvi alapokon – a marxizmus–leninizmus elvi alapjain és az 1956 november 4-e után kialakult új követelményeknek megfelelően végezték, következésként nagy hatékonysággal és eredményesen folytatták.

A pártszervezetek újjászervezése a hadtápszervekben – épp úgy mint a Magyar Néphadsereg egyéb szerveinél – az 1956 előtti felépítéstől eltérő módon történt. A pártszervezetek újjászervezése azon alaptétel alapján történt, hogy a pártépítés lenini elveit a Magyar Néphadseregben is – annak részeként a központhadtáp területén is – teljes egészében érvényesíteni kell, tehát mind a pártszervezetek szervezeti felépítésében, mind a pártszervezetek tevékenységének minden megnyilvánulásában.

Ezen alapelv következetes alkalmazása érvényesül az MSZMP 1957 júniusi „Országos Pártértekezletén” is, amely többek között úgy foglalt állást, hogy: (idézem)

„Az októberi tapasztalatok azt mutatják, hogy a néphadseregben a párt politikai munkája, a pártszervezetek irányítása, a pártellenőrzés és pártszervezés munkálatai nem feleltek meg a követelményeknek... Ezért a Központi Bizottság javasolja, hogy a párt szervezeti szabályzatában módosítsuk a hadseregben levő pártszervezetek irányítását... A módosítás szerint a katonai pártszervezetek küldött értekezletein megválasztják a hadosztályok és a hadsereg felsőbb pártszervezeteit... A hadsereg... felső pártbizottságának munkáját a Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottsága irányítja”.

(Kossuth Könyvkiadó kiadványa 1957. „Erősítsük pártunk egységét, a munkáshatalom, a szocialista építőmunkánk alapját” 82. oldal).

Az Országos Pártértekezletet követően – mely lényegileg minden ideiglenességet megszüntetett – szerveinknél is fokozatos átalakulás és további szilárdulás következett be. A normális pártéletre történő áttérés feltételei szervezetekben is megeremtdtek. A személyügyi kérdések elbírálása alapvetően befejeződött. A pártszervezetek mindenhol kiépültek és egyre hatékonyabban funkcionáltak. A politikai kérdések is folyamatosan rendeződtek, egy nagyfokú eszmei tisztázódási folyamat zajlott le. 1957 augusztusában – az Ideiglenes Intéző Bizottság utódként – megalakult az MN Hadtápfőnökség Közvetlencinek Pártbizottsága, mely augusztus 5-én meg is tartotta első ülését. E PB operatív irányító testületként funkcionált. (tagjainak száma 9 fő). A felsőbb pártszervezetek, – a katonai- és pártvezetés egységének biztosítása érdekében – hozzájárultak ahhoz, hogy a PB tagjainak a minisztérium egyes felelős, katonai vezetői is megválaszthatók legyenek.

1957 szeptemberében megjelent a Pol. Biz. határozata az MN párt- és politikai szerveinek működésére („Irányelvek” az MN pártszervezeti és politikai szervei részére”). Ezt követően területükön is kialakultak a szervezeti szabályzat alapján dolgozó pártszervezetek, párttestületek és a velük párhuzamosan felépülő és egységben dolgozó politikai szervek, apparátusok.

1959-től az MN lényeges és minőségi fejlesztésének szakasza kezdődik. Ez alapvetően tartalmi feladatokban hárít újat a központhadtáp pártszervezeteire és az egyes pártszervek létrehozásáról további szervezeti bővítést eredményez. A pártszervezetek minden szinten egyre jelentősebb és tekintélyesebb vezetőivé válnak a pártéletnek, s egyre maradéktalanabban betöltik funkcióikat, vezető irányító szerepüket az élet minden területén.

Jelentősen – s a jelenlegi időszakra is érvényesen – megváltozik a pártbizottság működési területe és feladata a HM Pártbizottság megszűnésével. A Közvetlenek Pártbizottsága helyett megalakul az MSZMP MN Hadtápfőnökségi Bizottság mely a Központhadtáp egészére kiterjedő illetékességgel és feladatokkal kezdi meg működését. Ezzel a központhadtáp pártszervezeteinek tartós szervezete, tevékenységének általános keretei kialakultak. A pártszervezetek tevékenységének homlokterében: az új kereteknek és az egyre fokozódó követelményeknek megfelelő munkastilus kialakítása; a pártélet egyre színvonalasabbá tétele; a munka hatékonyságának növelése került. Pártszervezeteink és párttagjaink ezeket felismerték és eredményesen dolgoztak megvalósításuk érdekében.

Az 1973–75-ig terjedő időszakban a Magyar Néphadsereg Hadtápfőnökség alárendeltségébe tartozó szervek folyamatos átalakulása következik be. A szervezeti átalakítás szerves része volt a Magyar Néphadsereg béke és háborús ellátásával kapcsolatos fejlesztési, gazdálkodási koncepciónak.

Az MSZMP MN Hadtápfőnökségi Végrehajtó Bizottság – az MNHF-ség vezetésével összhangban – a központhadtáp fejlesztésével és szervezeti átalakításával párhuzamosan – több esetben elemezte területünk pártpolitikai szerveinek szervezeti felépítését.

A katonai szervezet átalakulásával összefüggésben részleteiben megvizsgáltuk a pártszervezetek szervezeti felépítésének rendszerét. Megállapítottuk, hogy a pártszervezetek szervezeti felépítése huzamosabb idő óta – lényegében – nem változott s jelenlegi formája nem igazodik a katonai szervezethez, másrészt a munkastilus, a káderhatáskör gyakorlása, stb. vonatkozásában gátló hatású, mivel az alapszervezetek túlnyomó többsége közvetlenül kapcsolódik pártbizottságunkhoz. A szervezeti felépítés jelenlegi rendszerében – sem a meglévő felsőbb szintű irányító szerv tagjainak, sem az alegységekben, alsóbb szervekben levő végrehajtó apparátusok növelésével, – ezek az ellentmondások nem oldhatók fel. A szervezet egészét szükséges átalakítani a katonai felépítésnek megfelelően, azaz más vonatkozásban a pártszervezetek struktúráját kell megváltoztatnunk ahhoz, hogy feladataink ellátásának kedvezőbb feltételeit biztosítsuk. Ezért javasoltuk, hogy 1973 márciusától fokozatosan – a katonai szervezeti változásokkal párhuzamosan és annak megfelelően – módosítsuk a pártszervezetek szervezeti felépítését is.

A tapasztalatok alapján kialakított és előterjesztett – az MSZMP Néphadsereg Végrehajtó Bizottság 1973. április 16-i ülésén jóváhagyott-terveknek megfelelően, a pártpolitikai szerveink szervezeti átalakítását végrehajtottuk.

A szervezeti átalakítással:

a) a pártszervezetek felépítését a lehető legteljesebb mértékben a katonai szervezethez igazítottuk;

b) az alapszervezeti munka segítésének, ellenőrzésének kedvezőbb feltételeit teremtetjük meg;

c) a szervezeti felépítéssel elősegítettük, hogy a pártpolitikai munka tartalmát jobban a szakágazatok sajátosságaihoz igazíthassuk;

d) lényegesen csökkentettük a nagyszámú és eltérő szintű pártszervezetek közvetlen kapcsolódását az MNHF-i pártbizottsághoz;

e) a szervezeti átalakítás lényeges elemeként az operatív munkát végző középírányító szerveknél – központoknál – üzemi jogú (ezred szintű) pártvezetősegeket szerveztünk.

A Végrehajtó Bizottságunk 1974 első felében – a XI. kongresszusra készülve – meglelégedéssel állapította meg és jelenthette, hogy a jelenlegi pártszervezeti felépítés megfelel a Szervezeti Szabályzat és a felsőbb szervek határozataiban előírt követelményeknek, biztosítja a tartalmas szervezeti életet, a hatékony pártmunka szervezeti, személyi feltételeit, az alapszervezetek irányításának szervezettségét és folyamatosságát. Az 1973–74-ben végrehajtott jelentős szervezeti változások célszerűnek bizonyultak, kihatásuk a munkára minden vonatkozásban kedvező. A középírányító szerveknél létrehozott pártbizottság, vezetőség és alapszervezetek szervezeti rendje jobban igazodik a katonai szervezetek jellegéhez és biztosítja a katonai és pártirányítás összhangját. Irányító tevékenységük egyre hatékonyabbá válik. Jobb feltételek jöttek létre a kádermunka végzéséhez, a káderhatásköri feladatok gyakorlásához.

Az MNHF-i PB és az irányítása alá tartozó pártszervezetek célszerű struktúrája kialakult, lényeges változtatásra nincs szükség.

A változások következtében jelentős fejlődés következett be területünkön. A jelenlegi időszakban az MNHF-ség területén működő pártpolitikai szervek, a számukra meghatározott feladatok végrehajtására, az alapvető és lényegi kérdésekre kiterjedően, nagyfokú differenciáltság érvényesítésével és koncentrált, fokozott erőfelfejtéssel képessé váltak. Csökkent lemaradásunk a néphadsereg általános helyzetétől. Összességében javultak a végrehajtás személyi feltételei.

Ezen időszaktól – de különösen a XI. kongresszust követően – kizárólag a pártélet fejlesztésének tartalmi kérdései kerültek tevékenységünk előterébe. Munkánkat több irányban és több vonatkozásban kellett kibontakoztatni.

Több kiemelkedő jelentőségű párthatározat megvalósítására mozgósítottuk párttagságunkat és állományunkat, mely alapvetően alakította életünket. Csupán néhányat említve ezek közül, a nőpolitikai határozat megvalósításának folyamatos szervezése; az ifjúságpolitikai határozatból és az ifjúsági törvényből adódó feladataink kidolgozása és időarányos teljesítése; a szociálpolitikai kérdésekkel való sokoldalúbb és tartalmasabb foglalkozás; a fizikai állományú dolgozóink helyzetének alakítása. Ezek és más hasonló jelentőségű párthatározatok végrehajtásáért szerveztük a munkát egyik vonatkozásban.

Kiemelten nagy figyelmet fordítottunk az eszmei-ideológiai életünk élénkítésére, alakítására. A növekvő igények egyre sokoldalúbb és szervezettebb, céltudatosabb munkát igényeltek pártszervezeteinktől.

Tartalmilag sokoldalú feladatot jelentett „az ideológiai élet élénkülése és élénkítése”. A nemzetközi élet általános kérdéseitől, a kommunista és munkás-

mozgalom elvi és aktuális kérdésein át; a szocializmus építésének, a marxizmus-leninizmus jelentőségének és mai érvényességének témaköréig stb. felölelte munkánk-életünk minden területét.

Kiemelt témakörként szükséges szólnunk a fejlett szocialista társadalom építésének néhány hazai vonatkozású kérdéseiről. Nevezetesen a szocialista életmód alakításának, a szocialista demokrácia szélesítésének, a szocialista erkölcs fejlesztésének aktuális kérdéseiről. Jelentős eredményként könyvelhetjük el, hogy pártszervezeteink sikerrel dolgoznak e széles területen.

Jelentős feladatok hárultak pártszervezeteinkre a szakmai-katonai feladatok segítése terén is. Csupán néhány, legjelentősebb kérdést kiemelve: folyamatosan feladataink homlokterében állt a gazdasággal és a gazdálkodással való foglalkozás; a munkastílus alakításának és a vezetés fejlesztésének mai feladatai; a személyi állomány szolgálati-élet és munkakörülményeinek alakítása; s nem utolsósorban a káder- és az állami személyügyi munka céltudatosabb, színvonalasabb végzése.

Pártéletünk vonatkozásában is döntően a tartalmi kérdések álltak tevékenységünk előterében.

Megfelelően: nagy figyelmet fordítottunk a kislétszámú alapszervezetek tevékenységének elemzésére és a tapasztalatok alapján történő fejlesztésre; összegeztük a vezető törzsekben működő pártszervezeteink munkatapasztalatait, s meghatároztuk tevékenységük fejlesztésének további teendőit; kiemelt figyelmet fordítottunk a pártcsoportélet általános fellendítésére; elősegítettük az újonnan kialakított pártvezetőségek irányító munkájának és munkastílusának kialakítását és fokozatos fejlődését; egész időszak alatt következetesen munkálkodtunk a vezetőségek testületi tevékenységének fejlődése érdekében; rendszeresen elemeztük s ennek megfelelően következetesen dolgoztunk a pártépítési feladataink maradéktalan és mai körülményeinknek megfelelő teljesítése érdekében.

E rövid összefoglalás keretében csupán kiemeléseket végezhettem annak szemléltetésére, hogy milyen főbb területeken dolgoztak pártszervezeteink az elmúlt években. A jelen időszak fontos feladata, hogy részleteiben is elvégezzük összetevékenységünk átfogó értékelését. E néhány utalás is tanúsítja azonban, hogy pártszervezeteink a XI. kongresszus határozataiért folyamatosan és következetesen dolgoztak. Ma már azt is hozzátehetjük, hogy e tevékenység sikeres, eredményes volt minden vonatkozásban.

Pártszervezeteink történetének újabb lapjait most – a XII. kongresszusra történő felkészülés időszakában – kell megírunk. Megnyugtató érzés lehet számunkra, hogy előző tevékenységünk folytatásáról, eddig kialakított célkitűzéseink és terveink rovábbi – következetesebb – megvalósításáról beszélhetünk mind országos és néphadseregi, mind központhadtáp vonatkozásban. Következőként nem befejezem, hanem abbahagyom a központhadtáp pártszervezeteinek eddigi életéről szóló kiemeléseimet. Befejezésül annyit azonban mindenképpen szeretnék még egyszer megemlíteni: nem lezárni, összegezni kívántam valamit, hanem egy megítélesem szerint fontos terület kutatásának szükségességére akartam utalni, s talán egy folyamatosabb, következetesebb – különösen egy hézagmentes, részletkutatás kezdetét szándékoztam javasolni, kezdeményezni.